

Mültecilerin 'değerli yalnızlığı'

25/08/2013 02:00

Yalnızca Suriyeli mülteciler için değil, kimsenin görmediği 35 bini aşkın Afganistanlı, Iraklı, İranlı ve Somalili mülteci ve sığınmacıyı da kapsayacak makul ve işleyen bir sistemin kurulması şart

Artık günlük hayatta, herhangi bir yerde Suriyeli mültecilere dair yorumlar duymak mümkün. Bu kadar konuşulan bir konu olmasına rağmen, mültecilere dair bilinenler ne yazık ki çok sınırlı. Mevcut durumun nedenlerini daha büyük bir çerçeveden bakıp algılayamazsak, yapılan yorumlar önyargılı ve yetersiz olarak kalacak.

T24 yazarı Tuğçe Tatarı'nın 16 Ağustos'ta yayımlanan haberini okuduktan sonra, yazıda belirtilen yaşam koşullarının nedenlerinden yalnızca birkaçına değinen bu yazıyı yazma gereği hissettim. "Suriye'den kaçan Kürtler için [İstanbul](#) 'da 'sömürü' kampı kurulmuş" başlıklı haberde, Tatarı Rojavalı mülteciler özelinde yaşanan sıkıntılara yer verdi. İstanbul'da çok kötü koşullar altında yaşayan, sömürülen ve çaresizlikten fuhuşa sürüklenebilen insan öykülerini anlattı. Bunların hepsi gerçek; hepsi yaşanan insan öyküleri. Tatarı'nın tüm bunları göstermesi çok güzel ancak belirttiğim gibi,

Suriyeli mültecilerin neden bu koşullarda yaşamaya mahkum olduğunun irdelenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ne yapılabilir?

Suriye krizin ilk dönemlerinde [Türkiye](#) 'nin Suriyeli mültecilere uyguladığı açık kapı politikası ve sağladığı barınma olanakları, tüm [dünya](#) tarafından takdirle karşılandı. Bu politikanın eleştirildiği noktalar da oldu. Farklı motivasyonlarla dillendirilen eleştirilere değil de, yalnızca insan hakları perspektifi ile hak temelli örgütler tarafından dile getirilen eleştirilere değineceğim. Türkiye'deki hak temelli örgütlerin kamplara erişiminin engellenmesi ve uygulamaların büyük bir gizlilik içinde yürütülmesi, sivil ve uluslararası toplum ile istişarede ve bilgi alışverişinde bulunulmaması, eleştirilerin büyük bir bölümünü oluşturdu. Uluslararası Af Örgütü'nün Nisan 2013'te yayımladığı bilgilendirme raporu da bu eleştirileri yinelerken, 27-28 Mart 2013 tarihinde yaşanan 500-600 Suriyeli sığınmacının zorla sınır dışı edilmesini de hatırlatmıştı.

Kimse Yok Mu, İHH gibi insani yardım örgütleriyle işbirliği içerisinde sürdürülen faydalı çalışmalar olmasına karşın, hak temelli örgütlerin sürecin dışında tutulması, bizim yeterli ve doğru bilgiye erişmemizi, dolayısıyla Suriyeli mülteciler konusunda 'eksik' kalmamıza neden oluyor. Doğal olarak bu durum, 'Suriyeli mülteciler için ne yapılabilir' sorusuna cevap üretebilmemizi engelliyor.

Suriyeli sığınmacılara çadır ve konteyner kentlerde sağlanan barınma imkanı, ihtiyaçları karşılamada artık yetersiz kalıyor. Suriye'deki iç savaşın devam etmesine ve gelenlerin sayısının her geçen gün artmasına bağlı olarak, kamplar artık kapasitelerini doldurmuş durumda. Birebir mültecilerden edindiğimiz bu bilgiye ek olarak, kampların sınıra yakın şehirlerde yer almasına bağlı olarak [güvenlik](#) sorunları mevcut. Aynı şekilde, Suriye istihbaratının kamplara kolay erişebildiği söylentisi ve yaşanan birkaç yakalama, kaçırma olayına bağlı olarak, Suriyeli mültecilerin bir kısmı, kendilerini bu kamplarda güvende hissedemeyeceklerini söylüyor. Ayrıca, yaygın olan etnik ve dinsel gruba dahil olmayan sığınmacılar, farklı Suriyeli gruplarla birlikte güvenlik endişesi içinde yaşamamayı 'tercih' ediyor.

Şanslı ve şansız kesim

Türkiye, pasaport ile sınır kapısından düzenli (yasal anlamında) giriş yapan Suriyeli mültecilerin, farklı şehirlerde Yabancılar Şube polisine kayıt olmasına ve o ilde geçici olarak ikamet edebilmesine olanak veriyor. Bu grup, kamp dışında gerek sınıra yakın illerde gerekse büyük şehirlerde yaşayabiliyor. Birtakım yönetmelikler ile 11 sınır ilinde, kamp dışında yaşayan Suriyeli mültecilere sağlık hizmetlerine ve yardım mekanizmalarına erişimde kolaylık sağlansa da, geçici ikamet verilen diğer illerde Suriyeli mülteciler hemen hemen hiçbir hakka sahip olmadan yaşıyor. İzmir ve İstanbul gibi şehirlerde, pasaportu olan 'şanslı' kesim, Türkiye'de kalışını kayıt olarak 'yasallaştırırsa' bile başta barınma olmak üzere temel ihtiyaçlarını karşılamada büyük zorluklar çekiyor.

Tatari'nin gündeme getirdiği kesim ise en 'şanssız' kesim. Çünkü pasaportları yok ve polis kayıtlarını yaptıramamışlar. Bu sığınmacılar, artık kamplar dolu olduğu ve artan sayıya bağlı olarak kamplardaki barınma koşulları kötüleştiği için ve/ya ciddi güvenlik riski taşıdıkları için kamplara yerleş(e)memiş. Sınıra yakın şehirlerde de kalsalar temel ihtiyaçlarını kendileri karşılamak zorunda. Bunun için çalışmak durumundalar. Buna bağlı olarak büyük şehirlere gitmeyi ve orada hayatta kalma mücadelesi vermeyi 'seçiyorlar'. Bunun sonucunda da, düşük ücretli işlerde çalışmaya, fuhuşa zorlanmaya ve hatta dilenmeye mecbur kalıyorlar.

Acil önlem alınmalı

Oysa Türkiye, geçici koruma rejimi altında pasaportlu veya pasaportsuz tüm Suriyeli mültecilere, halihazırda dolu olan kamplar dışında 'yasal' olarak ikamet edebilme olanağı tanısa ve buna bağlı olarak temel ihtiyaçlarını karşılama konusunda gerekli adımları atsa, sığınmacılar üzerinden rant sağlamak isteyen insanlar belki de bu kadar çok türe(ye)meyecek. Sınıra yakın illerde yaşayan sığınmacılara sağlanan hizmetleri düzenleyen genelge, tüm illeri ve tüm mültecileri kapsayacak şekilde genişletilse, sığınmacılar bu kadar 'çaresiz' duruma düşmeyecek belki de.

Yalnızca Suriyeli mülteciler için değil, kimsenin görmediği 35 bini aşkın Afganistanlı, Iraklı, İranlı ve Somalili mülteci ve sığınmacıları da kapsayacak makul ve işleyen bir sistemin kurulması şart. Suriye'deki krizin başlarında Türkiye'nin, Suriyeli mülteciler için kurduğu yapı artık ihtiyaçları

karşılayamaz hale gelmiş durumda. Bunun için ilgili paydaşlarla istişare içerisinde acilen birtakım önlemlerin alınması gerekiyor.

***Mültecilerle Dayanışma Derneđi**

Bu haber Radikal'de yayınlanmıştır:

http://www.radikal.com.tr/radikal2/multecilerin_degerli_yalnizligi-1147434